МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
«31» серпня 2022 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Ступінь магістра

Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка

Спеціальність 012 «Дошкільна освіта»

Освітньо-професійна програма Дошкільна освіта

Миколаїв -2022

Програму розроблено та внесено Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинского

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Михальченко Наталія Вячеславівна, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, кандидат психологічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Якименко С. І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від «30» серпня 2022 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ (Хрящевська Л.М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «31» серпня 2021 року № 11

Голова навчально-методичної комісії _____

Анотація

Дисципліна «Актуальні проблеми дитячої психології» сприяє засвоєнню знань та відпрацюванню вмінь, навичок необхідних майбутнім вихователям. Програма дисципліни розкриває основні актуальні проблеми дитячої психології. Дисципліна сприяє формуванню професійних компетенцій магістра в області дитячої психології. Дисципліна спрямована на ознайомлення зі специфікою та особливостями пізнавального розвитку дитини.

Ключові слова: дитяча психологія, дошкільний вік, пізнавальний розвиток, концепції і напрями дитячої психології, розвиток, виховання.

Summary

The discipline "Actual problems of child psychology" contributes to the acquisition of knowledge and skills, skills needed by future educators. The program of the discipline reveals the main current problems of child psychology. The discipline contributes to the formation of professional competencies of the master in the field of child psychology. The course is aimed at getting acquainted with the specifics and features of the child's cognitive development.

Key words: child psychology, preschool age, cognitive development, concepts and directions of child psychology, development, education.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Актуальні проблеми дитячої психології» складена Михальченко Н.В. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: сучасні наукові психолого-педагогічні уявлення про методику викладання дитячої психології у вищій школі та визначення актуальних проблем дитячої психології.

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, психологія, загальна психологія, вікова психологія, дитяча психологія, педагогічна психологія.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми дитячої психології» є розвиток професійної компетентності: набуття студентами знань про основні цілі, стратегії та принципи організації вивчення дитячої психології; форми, методи, прийоми і способи роботи зі студентами та готовності до застосування їх в практичній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Актуальні проблеми дитячої психології» є розвиток методичної компетентності студентів у галузі викладання дитячої психології; введення студентів у світ особливостей методики викладання дитячої психології; сприяння формуванню гармонійно розвиненої особистості; формування готовності майбутніх фахівців до організації взаємодії актуальних проблем дитячої психології з методикою їх викладання; ознайомлення студентів з позитивним досвідом методики викладання дитячої психології.

Передумови для вивчення дисципліни: загальна психологія, вікова психологія, дитяча психологія, педагогіка.

Навчальна дисципліна складається з 5-х кредитів.

Програмні результати навчання:

1. ПРН 1. Знати сучасні теоретичні основи освітніх галузей, визначених Державним стандартом дошкільної загальної освіти.
2. ПРН 2. Знати вікові особливості дітей дошкільного віку, індивідуальні відмінності в перебігу пізнавальних процесів.
3. ПРН 3. Знати закономірності та теорію процесу навчального пізнання, сучасні навчальні технології.
4. ПРН 4. Знати суть методичних систем навчання учнів початкової школи освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом дошкільної загальної освіти.
5. ПРН 5. Знати зміст нормативних документів, що реґламентують дошкільну освіту: Державного стандарту дошкільної освіти, навчальних програм предметів.
6. ПРН 6. Застосовувати знання, уміння й навички, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом дошкільної загальної освіти, під час розв'язування навчально-пізнавальних і професійно-зорієнтованих задач.
7. ПРН 7. Володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів дітей та стратегії їх урахування в процесі навчання, розвитку й виховання дошкільників.

Мова навчання – українська.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні компетентності:

ЗК-1	*Загальнонавчальна.* Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.
ЗК-2	*Інформаційно-аналітична.* Здатність до пошуку, оброблення та аналізу,

	систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.
ЗК-3	*Дослідницько-праксеологічна.* Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно
ЗК-4	*Комунікативна.* Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та вреґулювання конфліктів
ЗК-5	*Громадянська компетентність.* Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема учнів початкової школи; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України.
ЗК-6	*Соціокультурна.* Здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, розуміння соціального контексту художніх творів Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції вчителя. Здатність до цінування та повага до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей
ЗК-7	*Міжособистісної взаємодії.* Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.
ЗК-8	*Рефлексивна.* Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє розвитку й саморозвитку учнів, творчому підходові до навчально-виховного процесу початкової школи. Здатність оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; здатність до педагогічної рефлексії.
ЗК-9	*Інформаційно-комунікаційна.* Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності вчителя початкових класів й у повсякденному житті.

ІІ. Фахові:

ФК-1	*Дослідницька*. Здатність використовувати форми, методи, технології та враховувати принципи науково-педагогічних досліджень, виявляти тенденції розвитку подій та прогнозувати розвиток педагогічних процесів у системі початкової та вищої освіти, а також підвищення професійної майстерності викладача, вчителя.
ФК-2	*Проектувальна*. Здатність і готовність проектувати та застосовувати сучасні педагогічні технології з метою забезпечення оптимальних умов пізнавальної діяльності дітей молодшого шкільного віку, студентів ЗВО, аналізувати та оцінювати різноманітні психолого-педагогічні, методичні фактори, передбачати можливі наслідки їх застосування.
ФК-3	*Організаційна*. Здатність організувати навчально-пізнавальну, виховну діяльність молодших школярів та студентів, організації їх самостійної, пошукової роботи, участь у роботі кафедри, в організації та проведенні семінарів, конференцій, педагогічних читань, виставок, конкурсів, у розробленні навчально-методичних матеріалів щодо покращення якості роботи та професійної майстерності.

ФК-4	*Предметна*. Здатність і готовність застосовувати сучасні методи, технології, прийоми, засоби навчання і виховання у сфері освіти, спираючись на знання з дисциплін психолого-педагогічного циклу і методик навчання.
ФК-5	*Культурологічна*. Здатність і готовність вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості, володіння культурою спілкування державною та однією з іноземних мов.
ФК-6	*Інформаційна*. Здатність і готовність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології, опрацьовувати різні види інформації.
ФК-7	*Продуктивна*. Здатність працювати, отримувати результат, ухвалювати рішення та відповідати за них.
ФК-8	*Автономізаційна*. Здатність до саморозвитку, творчості, самовизначення, самоосвіти, конкурентоспроможність.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Методологічні засади дитячої психології.

Тема 1. Предмет дитячої психології. Методи дитячої психології. Методологічні засади дитячої психології.

Тема 2. Структура, функції і завдання дитячої психології. Місце дитячої психології в системі психологічних наук.

Кредит 2. Виникнення і розвиток дитячої психології: актуальні проблеми.

Тема 3. Зародження знань з дитячої психології у давньому світі. Ідеї дитячої психології у середньовіччі та в епоху Відродження. Ідеї розвитку дитячої психології в епоху Просвітництва.

Тема 4. Становлення дитячої психології у XIX – на початку XX століття. Тенденції розвитку дитячої психології у другій половині XX – на початку XXI століття. Виникнення і розвиток дитячої психології в Україні.

Кредит 3. Актуальні напрями, концепції, теорії дитячої психології.

Тема 5. Актуальні напрями, концепції, теорії дитячої психології.

Кредит 4. Теоретичні основи актуальних проблем дитячої психології.

Тема 6. Психічний і особистісний розвиток дитини. Періодизація розвитку.

Тема 7. Основні теорії психічного розвитку дитини. Психічний розвиток і навчання.

Кредит 5. Загальні закономірності розвитку особистості дитини: актуальні проблеми.

Тема 8. Особливості пренатального розвитку. Розвиток немовляти.

Тема 9. Актуальні проблеми розвитку дітей раннього віку.

Тема 10 Актуальні проблеми розвитку дітей дошкільного віку.

3. Рекомендована література

Базова

1. Кузьмінський А І. Педагогіка вищої школи: навч. Посібник. – К.: Знання, 2011. - 486с.
2. Фіцула М.М. Педагогіка: навч.посіб. – К.: Академвидав,2009. – 560с.
3. Власова О.І. Основи психології та педагогіки: підручник. – К.: Знання, 2011. – 333с.
4. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. - К.: Просвіта, 2001.- 416с.
5. Заброцький М.М. Основи вікової психології: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2005. - 112с.
6. Крайг Г. Психология развития. - СПб.: Питер, 2002. - 992с.
7. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій):Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 128с.
8. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 360 с.

Допоміжна

1. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн.. 2: Особистісно-орієнтований підхід: науково-практичні засади: Навч.-метод. Видання. – К.: Либідь, 2003. – 344с.
2. Вікова психологія / За ред. Г.С.Костюка. – К.,1976.
3. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. - К.: Просвіта, 2001.- 416с.
4. Возрастная и педагогическая психология. Учеб. пособие для студентов пед.институтов. // Под ред. проф. А.В.Петровского. М.: Просвещение, 1973. - 288с.
5. Давыдов В.В., Зинченко В.П. Принцип развития в психологи. // Вопросы философии, 1981. - №12. - С. 32-36.
6. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М.С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. – 400 с.
7. Костюк Г.С.Психологія: Підручник для пед-х вузів. - К.:Радянська школа, 1968. - 571 с.
8. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій):Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 128с.
9. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. – 2-е узд. – М.: Политиздат, 1977. - 304 с.
10. Люблинская А.А. Детская психология. Учебное пособие для студентов педагогических ин-тов. М., Просвещение, 1971.- 415с.
11. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. - 3-є вид. – К.: Вища школа, 2004. - 487 с.
12. Маклаков А.Г. Общая психология: Учебник для вузов. - СПб.: Питер, 2003. - 592с.
13. Маклаков А.Г. Общая психология: Учебник для вузов. - СПб.: Питер, 2003. – 592 с.
14. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник.. – 2-е вид., перероблене та доповнене. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с.
15. Мухина В.С. Детская психология. - М.:ООО Апрель Пресс, ЗАО Изд-во ЭКСМО – Пресс, 1999. - 352с.
16. Обухова Л.Ф. Возрастная психология. - М., 1996. - 394с.
17. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – 448 с.
18. Основи практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н. Чепелєва та ін.: Підручник. – К.: Либідь, 2001. – 536 с.
19. Основи психології: Підручник // За заг. ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. – К.: Либідь, 1997. - 632 с.
20. Осорина М.В. Секретный мир детей в пространстве мира взрослых. - СПб.: Издательство «Питер», 2000. - 288с.
21. Подоляк Л. Основи вікової психології / Психологічний інструментарій. – Київ: Плавник, 2006. – 112с.
22. Психология развития / Сост. и общая редакция: авторский коллектив сотрудников кафедры психологии развития и дифференциальной психологии СПбГУ. - СПб: Питер, 2001. - 512 с.
23. Психология развития: Хрестоматия. / Гл. ред. Е.Строганова. - СПб.: Питер, 2001. - 504 с.
24. Психология самосознания: Хрестоматия. / Гл. ред. Д.Я. Райгородский. - Самара, 2003. - 671 с.
25. Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А.Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова - 3-є вид., стереотип.-К.: Либідь, 2001.- 560 с.
26. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. - СПб.: Питер, 2003. - 720с.
27. Руденко Ю. Основи сучасного українського виховання. - К.: Видавництво ім. Олени Теліги, 2003. - 328с.
28. Хрестоматия по возрастной и педагогической психологии / Под ред. И.И. Ильясова. - М.: МГУ, 1981. - 464с.
29. Цимбалюк І.М., Яницька О.Ю. Загальна психологія. - К.: Професіонал, 2004. - 304 с.

Інформаційні ресурси

1. pidruchniki.com/17370324/pedagogika/osnovi_simeynogo_vihovannya
2. stud.com.ua/46506/pedagogika/zmist_simeynogo_vihovannya
3. www.kspu.kr.ua/.../3834-tradytsiyi-simeynoho-vykhovannya-ditey-u-konteksti-idey
4. dnz37.klasna.com/uk/site/rozdumi-pro-simeine-vikho.html

4.Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

5.Засоби діагностики успішності навчання: контрольна робота, поточне опитування, тестування, презентація, перевірка лекційних зошитів, перевірка зошитів з практичних робіт, термінологічний словник, індивідуальне завдання.